Ольга ЛИТВИНЕНКО
(Львів, Україна)

ІНКЛЮЗИВНІСТЬ У ВИЩІЙ ОСВІТІ: ВИКЛИКИ КРИЗОВИХ СИТУАЦІЙ ТА РОЛЬ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Інклюзивна освіта у закладах вищої освіти набуває все більшої актуальності сьогодні, оскільки вона забезпечує рівні можливості для всіх студентів, незалежно від їхньої фізичної, психологічної чи когнітивної спроможності. Інклюзивна освіта сприяє соціальній інтеграції та взаєморозумінню, розвиває навички співпраці і взаємодії з різними людьми. Вона вимагає розробки різноманітних підходів та стратегій, що враховують потреби всіх студентів. Інклюзивна освіта також сприяє поліпшенню якості освіти загалом, стимулюючи заклади вищої освіти до впровадження більш гнучких та інноваційних методів навчання.

«Сучасна інноваційна освіта – це випереджальна освіта, відмінною особливістю якої є розробка передових методів і засобів придбання знань, що формують особистість у єдиному світовому інформаційно-освітньому просторі. Її суть полягає в тому, щоб забезпечити пріоритетний розвиток системи освіти на тлі інших соціально-економічних факторів» [3, с. 11].

Інноваційні технології відіграють важливу роль у забезпеченні доступу до освіти для всіх студентів незалежно від обставин. Онлайн-платформи та віртуальні навчальні середовища дають змогу студентам навчатися з власного дому або з будь-якої точки світу. Технології доступності, такі як програмне забезпечення для розпізнавання мови або електронні книги з можливістю слухання, роблять освіту більш доступною для осіб з інвалідністю. Крім того, інноваційні технології можуть допомогти індивідуалізувати навчання,

забезпечуючи кожному студентові доступ до персоналізованого навчального матеріалу.

Використання в рамках інклюзивної освіти інноваційних технологій дозволяє досягти наступних результатів [2, с. 74]: створення єдиного освітнього простору; ефективність взаємодії всіх суб'єктів освітнього процесу; удосконалення методів, змісту та організаційних форм навчання, пов'язане з вимогами сучасного суспільства до рівня освіти особистості та її особливостями; максимальне розкриття інтелектуального потенціалу дитини, формування навичок самостійного придбання знань і здійснення різних видів самостійної діяльності, пов'язаної з обробкою інформації.

У кризових ситуаціях доступ до освіти може бути обмеженим для багатьох груп студентів. Фізичні обмеження, такі як карантинні заходи або обмеження переміщень через конфліктні зони, можуть ускладнити можливість навчання. Крім того, студенти з інвалідністю можуть стикатися з додатковими перешкодами у доступі до освіти в умовах кризи.

Інклюзивність у вищій освіті стає дедалі важливішою, особливо в умовах кризових ситуацій, тому розглянемо деякі з викликів, що виникають у таких ситуаціях, та роль інноваційних технологій у розв'язанніцих проблем.

Ключовим викликом у цьому питанні є доступність. Кризові ситуації можуть призвести до обмеження доступу до навчання для деяких груп студентів, наприклад, для тих, хто має обмежену фізичну мобільність. Інноваційні технології, такі як відеоконференції, онлайн-платформи та віртуальні навчальні середовища, можуть забезпечити можливість навчання з власного дому або навіть з будь-якої точки світу. Важливо забезпечити доступність освіти для студентів з різними видами інвалідності. Інноваційні технології, такі як програмне забезпечення для розпізнавання мови, електронні книги з можливістю слухання або програми для відтворення змісту тексту у форматі Брайля, можуть допомогти студентам з інвалідністю в доступі до освіти.

Наступним важливим викликом є індивідуалізація. Кожен студент має унікальні потреби та стилі навчання. Інноваційні технології, такі як адаптивне навчання та індивідуальні навчальні програми, можуть допомогти викладачам пристосовувати навчальний матеріал до потреб кожного студента.

Не можна не взяти до уваги соціальну взаємодію та психологічну підтримку, оскільки вони є одними з ключових в інклюзивному підході. В умовах кризових ситуацій важливо забезпечити можливість соціальної взаємодії і спілкування між студентами та викладачами. Віртуальні соціальні платформи й інтерактивні онлайн-форуми можуть стати зручними інструментами для збереження цієї взаємодії. Кризові ситуації можуть мати великий вплив на психологічне благополуччя студентів. Інноваційні технології, такі як онлайн-психологічна підтримка та медитаційні додатки, можуть допомогти студентам управляти стресом і тривогами, зберігаючи при цьому доступ до освіти.

Можемо сказати, що інноваційні технології відіграють важливу роль у забезпеченні інклюзивної вищої освіти в умовах кризових ситуацій, допомагаючи забезпечити доступність, індивідуалізацію, соціальну взаємодію та підтримку психологічного благополуччя для всіх студентів.

Інклюзивний підхід в освіті ґрунтується на обліку особливих освітніх потреб дітей, реалізації навчального процесу на основі цих потреб через включення всіх дітей в освітній процес. «В даний час пред’являються високі вимоги до організації процесу інклюзивної освіти, які передбачають пошук ефективних педагогічних технологій для реалізації даного процесу. Внаслідок цього, актуальним стає використання в освітньому процесі інноваційних технологій» [1, с. 127].

У кризових ситуаціях важливо прагнути до інклюзивності у вищій освіті, забезпечуючи доступ до навчання для всіх студентів. Інноваційні технології відіграють ключову роль у розв’язанні цих проблем,

забезпечуючи доступність, індивідуалізацію та соціальну взаємодію. Ми повинні продовжувати розвивати та впроваджувати технології, які допомагають зробити освіту доступною для всіх, незалежно від обставин.

ЛІТЕРАТУРА

1. Колупаєва А.А. Інклюзивна освіта : реалії та перспективи. Київ : «Самміт- Книга», 2009. 272 с.
2. Листопад О. В. Інклюзивна освіта в контексті інноваційного розвитку. *Педагогічні науки : теорія, історія, інноваційні технології*. 2011. № 2. С. 117.
3. Стрілець С.І. Інновації у вищій педагогічній освіті: теорія і практика : навч. посіб. 2-ге вид. допов. і переробл. Чернігів : ФОП Лозовий В.М., 2015. 544 с.

Віталій МАЦИГІН,
Світлана БЕРЕЗА
(Дрогобич, Україна)

ФОРМУВАННЯ САМОСТІЙНОСТІ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ У ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ У ЗАКЛАДІ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Сьогодення вимагає кардинальних змін парадигми педагогічного мислення, підходів у вихованні молодого покоління. Власне ці зміни мають бути спрямовані насамперед на пробудження і розвиток природних сил, духовних якостей студентської молоді, а не лише на формування в них умінь і навичок.

Навчальна діяльність студентів – складна система, що має конкретну мету, завдання, мотиви, способи реалізації. Її своєрідність у тому, що вона завжди пов’язана із «входженням» студента у нову дійсність, котра перетворює його психіку, формує свідомість. Сучасний студент не пасивний споживач, аактивний творець власних знань. Він повинен вміти